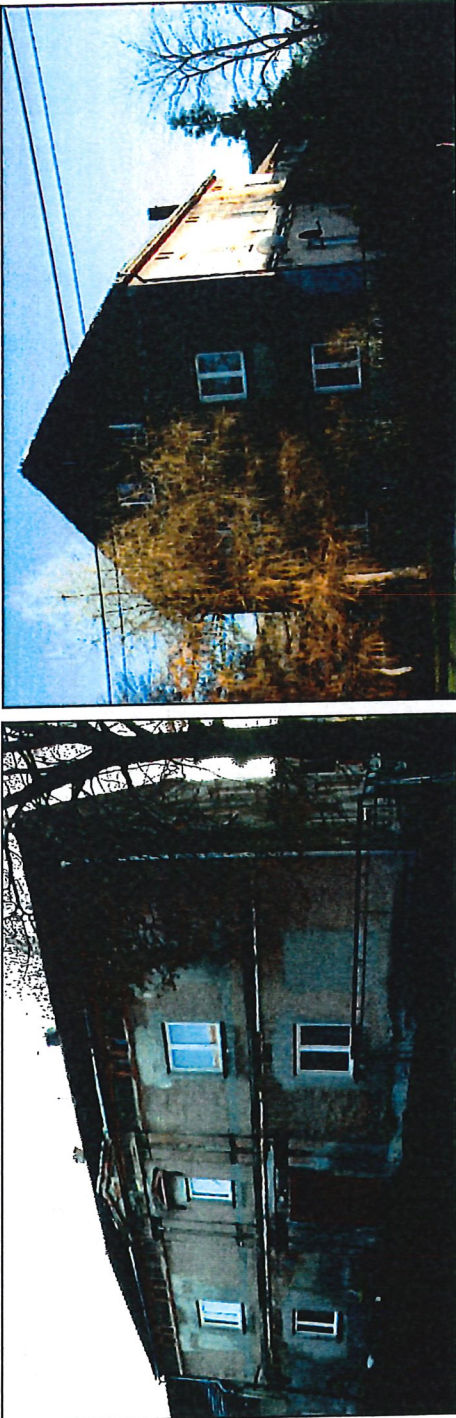

GEZ 15	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		3. Miejscowość Czeska Wieś
1. Nazwa Budynek mieszkalno-gospodarczy i stodoła w zagrodzie	2. Czas powstania 3 ćw. XIX w., ok. 1900 r.	7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym 	
1. Widok bud. mieszkalnego od pñ.-zach.		4. Adres Czeska Wieś nr 16 i 17, dz. nr 433, 434 5. Przynależność administracyjna województwo opolskie powiat brzeski gmina Olszanka 6. Formy ochrony Zarządzenie Nr WG-VII-55/2016 Wójta Gminy Olszanka z dnia 1 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Olszanka	
2. Widok bud. mieszkalnego od zach.		3. Widok stodoły od pñ.-wsch.	
4. Lokalizacja.			

8. Historia, opis i wartości

Wieś po raz pierwszy wzmiankowana w 1310 r. jako *Bohemorum villa*, a następnie w 1358 r. jako *Bongischdorf*, w 1416 r. jako *Bemyschdorf*, a w 1417 r. jako *Bömschdorf*. Pierwszymi znanymi właścicielami wsi był ród Pogorzeliów, właściciele klucza michałowskiego, w rękach którego miejscowość kościoła. W początku XV w. w Czeskiej Wsi odnotowano dwór lub sołectwo, a także młyn. W 1533 r. wieś nabył Melchior Hirsch, od którego przejął ją książę Czepielowice. We władaniu miasta pozostawała do reform administracyjnych państwa pruskiego z 1874 r., kiedy likwidacji uległa gmina Czeska Wieś, a miejscowość weszła w skład okręg administracyjny Jankowice Wielkie. W 1534 r. w księstwie brzeskim wprowadzono reformację, co wiązało się z przekształceniem kościoła na ewangelicki. W tym czasie istniał już folwark. W 1718 r. miała miejsce rozbudowa kościoła w ramach której nadbudowano wieżę i dobudowano knuchtę. W opisie statystycznym Śląska z 1783 r. we wsi wymieniono kościół, szkołę ewangelicką, a także 34 zagrody kmiecie, 24 zagrodnice i 11 chatupniczych. W tym czasie miejscowość liczyła 420 mieszkańców. Kolejny spis statystyczny z 1845 r. wymienia kościół, szkołę ewangelicką, wolne sołectwo oraz 114 domów. Wieś zamieszkiwało 547 osób.

Budynki zlokalizowane w centralnej części wsi, w zabudowie zagrodowej, w układzie szczytowym (bud. mieszkalny) i kalenicowej względem drogi (stodoła). Budynki mieszkalny założony na planie prostokąta, częściowo podpiwniczony, dwukondygnacyjny z wysokim poddaszem, nakryty dachem dwuspadowym. Murowany, otynkowany, z pokryciem z dachówki ceramicznej karpiołki. Od pld.-zach. przylega do niego obiekt gospodarczy. Elewacja pn.-wsch. trójosiowa, z otworem wejściowym w osi środkowej podkreślonym płytkim ryzalitem zwieńczonym trójkątnym szczytem. Elewacja pn.-zach. pld.-zach. trójosiowa, częściowo przesłonięta przez przybudówkę. Elewacja architektoniczna w postaci pilastów z głowicami kompozytowymi ujmujących ryzalit, dźwigających na każdej z kondygnacji belkowanie. Ponadto gzymsy i naczółki w różnych formach. Otwory zamknięte prosto. Stolarstwo dwuosnowo-ramowa, z nadświetłem. Okna PCV i stolarka współczesne. Stodoła na planie prostokąta, nakryta dachem dwuspadowym. Murowana, otynkowana, odcinkowym. Dekoracja architektoniczna ramowa, w postaci wspartych na cokołach lizen dźwigających wykonany w tynku pas pod gzymsen koronującym. Bramy dwuskrzydłowe, skrzydła w konstrukcji deskowej.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

W połaciach dachu budynku mieszkalnego bez widocznych ugięć czy falowania, z pojedynczymi ubytkami w pokryciu. Wody opadowe odprowadzane są poprzez rynny i rury spustowe. Mury bez widocznych odcień czy spękań, w partiach dolnych zawilgocone. Tynki różnicowane, wapienne i cementowo-wapienne, z ubytkami, spękane i odparzone, silnie wskazują na zmiany w otworowaniu. Zapewne podczas wymiany tynków oraz przekształcaniu otworów częściowo zniszczeniu uległa dekoracja elewacji. Stolarstwo okienne zostało wymienione na okna nowe o formach historycznych. Stolarstwo drzwiowa w stanie dostatecznym. W połaciach dachu stodoły brak jest ugięć czy falowania, pokrycie wydaje się szczelne. System odprowadzania wód opadowych niesprawny. Mury bez widocznych odcień czy spękań, z zawilgocone. Tynki w stanie złym, w znacznym stopniu odpady. Stolarstwo z ubytkami i degradacją drewna, jednej z bram brak.

Postulaty (bud. mieszkalny):

- rozpoznanie i wyeliminowanie przyczyn zawilgoconia murów,
 - uzupełnienie ubytków tynków,
 - w przypadku podjęcia remontu budynku należy dążyć do: przywrócenia pierwotnej wielkości i rozmieszczenia otworów okiennych; wymiany tynków na nowe wykonane na bazie wapna hydraulicznego przy zachowaniu istniejącej i pod warunkiem odtworzenia zniszczonej dekoracji architektonicznej; wymiany okien na stolarkę w formach powtarzających historyczne.
- Postulaty (stodoła):
- montaż rynien i rur spustowych,
 - rozpoznanie i wyeliminowanie przyczyn zawilgoconia murów,
 - wykonanie nowych tynków na bazie wapna hydraulicznego wraz z odtworzeniem dekoracji architektonicznej,
 - renowacja wrót, montaż brakujących skrzydeł,
 - docelowo wymiana pokrycia dachowego na dachówkę karpiołkę.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Grzegorz Naumowicz, 31.01.2026 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków